

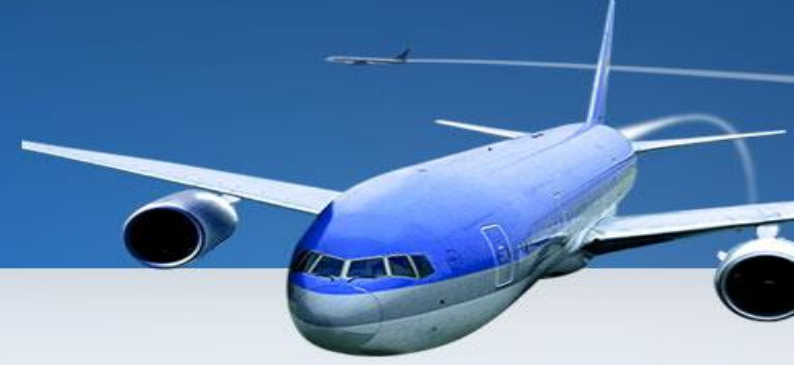

HAVACILIK GÜVENLİĞİ

Havacılık Güvenliğinin Tarihçesi ve Sivil Havacılığa Yönelik Yasadışı Olayların İncelenmesi

Dr. Öğr. Üyesi Ebru BAĞÇI

GİRİŞ

Havacılık sektörü, globalleşme ve teknolojik gelişmelere paralel olarak dünyada en **hızlı büyüyen sektörlerden** biri konumundadır.

Havacılık sektörünün sağladığı hız ve konfora ilişkin fayda dikkate alındığında, hızlı büyümenin nedenleri daha rahat anlaşılmaktadır.

Bu büyümenin sürdürülebilmesi ise havacılık faaliyetlerinin **güvenli ortamlarda** gerçekleştirilmesi ile de oldukça ilişkilidir.

1930'lu yıllarda başlayan ve 1968-1972 yılları arasında artan havacılık faaliyetlerine yönelik saldırılar sonrası, Uluslararası Sivil Havacılık Örgütü (ICAO) havacılık güvenliğiyle ilgili dokümanı (**Ek-17-Uluslararası Sivil Havacılığın Yasadışı Müdahale Eylemlerine Karşı Korunması**) 1974 yılında yayınlamıştır.

Bu doküman ile ICAO'ya üye tüm ülkelerde güvenlik uygulamaları başlamış ve böylece **havacılık faaliyetlerine yönelik saldırıların önlenmesi** amaçlanmıştır.

Havacılık faaliyetlerine yönelik yasa dışı eylem denilince ilk akla gelen **uçakların kaçırılması** ya da **uçaklara yönelik bombalı saldırılardır**. Ancak havaalanı ve tesislerinin de tarih boyunca pek çok saldırı ve sabotaja maruz kaldığı görülmektedir.

Dr. Öğr. Üyesi Ebru BAĞÇI

2016 Brüksel Havalimanı Saldırısı

2016 Mart ayında Brüksel Havalimanında [İŞİD](#) tarafından gerçekleştirilen saldırıda 35 kişi ölürken, 300'den fazla kişi yaralanmıştı.

Dr. Öğr. Üyesi Ebru BAĞÇI

2015 Sabiha Gökçen Havalimanı Saldırısı

İstanbul Sabiha Gökçen Havalimanı'nda gece saat 02.15'te havalimanı dışından roketatarlı bir saldırı gerçekleşti. Saldırının havan veya roket atarla havalimanı dışarısından yapıldığı belirtildi.

Yapılan saldırı sonucunda uçakların yer aldığı apronun 3 farklı yerinde patlama meydana geldi. Havan topu veya roketlerden bir tanesi uçağı isabet aldı. Uçakta bulunan bir temizlik işçisi öldü, bir temizlik işçisi yaralandı.

Dr. Öğr. Üyesi Ebru BAĞÇI

2014 Pakistan Cinnah Havalimanı Saldırısı

El-Kaide bağlantılı bir [terör](#) örgütü uzantısının 10 militanla gerçekleştirdiği saldırıda 36 kişi hayatını kaybederken 18 kişi de yaralanmıştı.

Dr. Öğr. Üyesi Ebru BAĞÇI

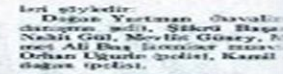
2011 Moskova Domodedovo Havalimanı Saldırısı

Moskova'nın en kalabalık havalimanı olan Domodedovo'da, Kafkasya Emirliği üyesi genç bir militan tarafından gerçekleştirilen saldırıda 37 kişi ölmüş, 173 kişi yaralanmıştı.

Dr. Öğr. Üyesi Ebru BAĞÇI

Saldırısı

A large commercial airplane, likely a Boeing 777, is shown from a low-angle perspective, flying towards the viewer. The aircraft is white with a blue stripe along the fuselage and blue engines. The background is a clear blue sky with some wispy white clouds. The word "Saldırısı" is written in large, bold, black letters across the top left of the image.

Yaralı teröristin kimliği belirlendi
Kambodja Havaaskları'nın 1. buluşan ve gürültülü kavuşma ce yaralı olarak ele geçirilen meci teröristlerden birinin ad Leou Elomeloyan olduğu belirlenmiştir. 25 yaşındaki terörist Anker Tip (Fahrihan) Hanı si'nde ameliyata alınmıştır.

Emisyonu'nun kuma bülteni
yazılı olarak da geçtiğin Her
terimlerden Leon Kuma-
yan'ın Türkiye'nin Kuma-
Baskımlarından dolayı
dışarıya Pazarın Evin
ile sürüle olabileceği Her
rühürdür.

Penyamarin Evişgaki'nin kiye'deki yaktıkları arasında lanan bakan Meryem Evb saldırdan sonra Judexine varılarda dize gıvamlı

dan gerçekleştirilen

Buradan hareketle havaalanlarında, havacılık güvenliğine yönelik saldırıların önlenmesi amacıyla alınan tedbirler ilk olarak **uçakların** yasa dışı müdahalelere karşı korunmasına odaklanmış gibi görünse de **tüm havacılık** faaliyetlerinin güvenliğinin sağlanması açısından oldukça önem taşımaktadır.

İlk uçak kaçırma olayının kayıtlara geçtiği **1931** yılından bu yana havacılık sektörü pek çok yasa dışı eylemle karşı karşıya kalmıştır.

1958 yılında Amerika-Küba arasında yaşanan siyasal gerilim sonucunda uçak kaçırma olayları sıkça yaşanmaya başlamıştır.

Bununla birlikte 1967 yılında Ortadoğu'da baş gösteren Arap-İsrail gerginliği ile havacılık güvenliğine yönelik eylemler karşılıklı olarak devam etmiştir.

**UÇAGI
KAÇIRAN
GENÇ, AKIL
HASTASIYDI**

■ Bulgar makamlarından iltica hakkı isteyen cezaî ehliyeti olmayan gencin iadesini talep ettik...

SADI TOKER
Uçak kaçıran Bulgarlı idareci

Dr. Öğr. Üyesi Ebru BAĞÇI

BİR THY UÇAĞI BEYRUT'A KAÇIRILDI

- Ortaokul öğrencisi Hanefi Güzel ve İsmail Açıan, önce 173 yolcuyu, daha sonra mürettebatı serbest bırakarak güvenlik güçlerine teslim oldular
- Korsanlarla görüşmeleri yöneten Lübnan Başbakanı El Hoş, bir polisin Türk asıllı eşinin gençleri teslim olmaya ikna ettiğini söyledi
- Yolcular ve uçak yurda döndü. 2. pilotun hafif yaralandığı bildiriliyor. Demirel, korsanların iade edilmesinin istendiğini açıkladı.

HABERİ ORTA SAYFADA

18 yaşındaki İsmail Açıan (sağda) ve Hanefi Güzel (solda), teslim olduktan sonra Beyrut güvenlik güçlerinin arabasında...
[AP-AA]

© 2009 Doğan Gazetecilik A.Ş.

Blöfçü korsan

Oyuncak pandaya bomba süsü vererek 63 yolcuyla THY uçağını kaçıran sabıkalı hava korsanını, cesur yolcular etkisiz hale getirdi

İran'a gitmek istedi

THY'nin Ankara seferini yapan RJ 100 tipi Gaziantep uçağını Adana'dan 21.05'te havalandıktan sonra kaçan hava korsanı, Tahran'a gitmek istediğini bildirdi. 63 yolcu ve 5 mürettebatla İran'a doğru rota değiştiren uçak, plotların ikazı üzerine saat 22.46'da yakıt ısmalı için Diyarbakır Havalalanı'na indi.

Mehmet Dağ

Psikolog getirildi

Alarmı geçen güvenlik kuvvetleri uçağın etrafında güvenlik çemberi oluştururken, 1967 Adına doğumlu hava korsanı Mehmet Dağ ilk anda 8'i hasta 21 yolcuyla serbest bıraktı. Kendisini "Allahın ehli" olarak tanıtan hava korsanını ikna edebilmek için havalanına bir de psikolog getirildi.

Puro ve sigara istedi

Kız kaçıma, derp, hirsizlik girişimi ve pasaportsuz seyahat suçlarından sabıkalı hava korsanı, pazarlıklar sürerken uçağa 30 tane puro, 10 karton sigara, çamaşır ipi ve cola istedi. Kendisini Avrasya Pirebotu eylemcilerine benzetten Mehmet Dağ, eylemi yoksulluk adına yaptığını iddia etti. Uçakta saatlerce terör havası estiren Mehmet Dağ, cesur yolcuların girişimi sonucu yakalandı.

Sevinç gözyaşı döktüler

4,5 saat boyunca korku dolu anlar yaşayan THY'nin Gaziantep uçağının yolcuları, korkunç kaosu bitince uçaktan inerken birbirlerine sarılarak sevinç gözyaşı döktü.

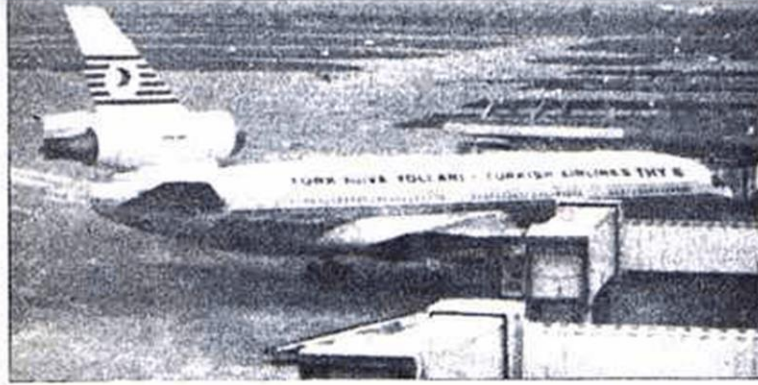
Uçağı kaçırmamı Atatürk emretti

Ömür ÜNVER | 11 Nisan 2007 Çarşamba - 22:02

Günde 5-6 içimlik esrarla birlikte alkol aldığı saptanan Mehmet Gökşingöl, uçağı kaçırmasına kılıf buldu: Rüyamda gördüm. Atatürk bana uçağın düşeceğini söylüyordu

Diyarbakır- İstanbul seferini yapan Pegasus Havayolları'na ait uçağı 178 yolcusu ve 7 mürettebatla kaçıran Mehmet Gökşingöl tutarsız ifadeler verdi. Gökşingöl, "10 günden beri rüya görüyordum. Atatürk bana bu uçağın düşeceğini söyledi. Ben de düşmemesi için pilottan uçağın rotasını değiştirmesini istedim" dedi.

Dr. Öğr. Üyesi Ebru BAĞÇI

İzmir uçağının kaptan ve hostesleri uçaktan indikten sonra kimseyle görüştürülmedi ve ilk soruşturma için şeref salonuna alındı...

*Sınırdışı edilen ve
Paris'te bir kıza
âşık olduğunu
söyleyen Ejder:
«Fransızları
protesto için
uçağı kaçırdım»*

KAÇIRILAN UÇAK İSTANBUL'A DÖNDÜ

Dr. Öğr. Üyesi Ebru BAĞÇI

HEYECAN VE KORKU DOLU 4 SAAT... **HAVA KORSANINA F-16'LI OPERASYON**

Kharkiv-İstanbul seferini yapan uçak, Karadeniz semalarında kaçırılmak istenince alarm verildi, F-16'lar hemen havalandı.

46 yağlarındaki Ukraynalı hava korsanı, kaçırılmak istediği uçakta böyle görüntüldü.

Pegasus'a ait uçak, 110 yolcusuyla Ukrayna Kharkiv'den İstanbul Sabiha Gökçen'e hareket etti. Uçak Karadeniz semalarındayken 2F kol-tuğunda oturan bir Ukraynalı, "Üzerimde bomba var" diyerek kapıya kapalı kokpite girmeye çalıştı. Uçağın kış olimpiyatlarının yapıldığı Rusya Soçi'ye gitmesini istedi. Pilotun "kaçırılma sinyali" vermesi üzerine alarma geçen 2F-16 havalandı.

Sızma hareketi yapıldı

Uçak, F-16'ların eşliğinde 18.05'te Sabiha Gökçen'e indi. Devreye Emniyet'in uzman müzakerecisi girdi. "Teslim ol" çağrısı yapıldı, ret cevabı alındı. 4 saat sonra yolcular tek tek tahliye edilirken uçağa sızan özel hareketçiler korsanı kısa bir boğuşmanın ardından silah kullanmadan etkisiz hale getirdi. Korsanın üzerinden bomba çıkmadı.

AYRINTILAR 9'DA

Dr. Öğr. Üyesi Ebru BAĞÇI

Havacılık Güvenliğinin Amacı

Güvenlik kapsamında alınan bu önlemlerin amacı **halkı, yolcuları, mürettebatı, yer personelini, havaalanı bina ve tesislerini, sivil havacılığa karşı yerde ve havada meydana gelebilecek her türlü yasadışı eylemlere karşı korumaktır**

Havacılık Güvenliği – Havacılık Emniyeti

Havacılık Emniyeti (Aviation Safety): Tüm havacılık faaliyetlerinin; gerçek hayat şartlarında, bilinen tüm risk faktörlerinin; ortaya konulduğu ve kaçınıldığı kabul edilebilir risk seviğinde gerçekleşmesidir.

Havacılık Güvenliği (Aviation Security): Doğrudan ve dolaylı olarak havacılık faaliyetleri kapsamına giren insanların, hava araçlarının ve hava taşımacılığı altyapısının sabotaj ve terörist saldırılar gibi suç unsuru taşıyan ve bilinçli olarak yaratılmış tehlikelerden korunması ile ilgili faaliyetleri ve bunun için gerekli olan kaynakları kapsayan bir kavramdır.

Havacılık Güvenliği

Güvenliđin, havacılık sektörü açısından kavramsal çerçevesinin ortaya konmasından önce güvenlik kavramının tanımlanması gerekmektedir.

Bunun temel nedeni güvenlik kavramının belli noktalarda örtüştüğü emniyet kavramı ile sıklıkla eşdeğer anlamda kullanılmasıdır. Güvenlik kavramı, Anayasa ve yasalarla çizilmiş olan sınırlar içerisinde bireyin ve toplumun yaşamını devam ettirebilmesi, varlığını sürdürüp kendisini geliştirebilmesi durumunu ifade etmektedir.

Diđer bir anlatımla **güvenlik, toplum yaşamında yasal düzenlemelerin yürütülmesi, insanların korkmadan, güven içinde yaşamlarını devam ettirmesidir.**

ICAO'nun havacılık güvenliği ile ilgili eki EK 17'de güvenlik, yasadışı müdahalelere karşı sivil havacılığın korunmasına yönelik, materyal ve insan bileşimiyle alınan tedbirlerin tümü olarak tanımlanmaktadır.

Uluslararası düzenlemeler doğrultusunda oluşturulan ve Türkiye'deki sivil havacılık güvenliği uygulamalarının temel rehberi durumundaki Milli Sivil Havacılık Güvenlik Programı (MSHGP) da güvenlik kavramını aynı şekilde ele almaktadır.

Dr. Öğr. Üyesi Ebru BAĞÇI

Havacılık sektörünün henüz gelişmekte olduğu 1900'lü yılların başında güvenlik önemli bir problem olarak ortaya çıkmış ve faaliyetlerin istendik şekilde yerine getirilmesine engel oluşturmıştır.

Özellikle ikinci dünya savaşından sonra sektör ivme kazanmış ve teknolojik gelişmeler paralelinde bu gelişimini sürdürmüştür.

Yaşanan bu gelişmeler ve değişimler havacılık güvenliğine yönelik yasadışı eylemlerde de kendini göstermektedir.

1968 ile 1972 yılları arasında ise dünya genelinde 364'den fazla uçak kaçırma olayının gerçekleştiği tahmin edilmektedir.

Yine bu dönemde uçak kaçırma olaylarına ek olarak, uçaklara ve havaalanlarına yönelik saldırı ve sabotaj olayları yaşanmaya başlamıştır.

Yapılan hukuksal ve teknik düzenlemelerin etkisiyle yasadışı müdahale eylemlerinde bir azalma yaşanmaya başlamış ise de zaman zaman ses getiren olaylar yaşanmıştır.

1972 yılında Tel-Aviv deki Lod Havaalanında üç Japon yolcunun el bombaları ve silahlarla yapmış olduğu saldırıda 26 kişinin, 1988 yılında Londra - New York seferini yapan Pan American Havayollarına ait uçakta İskoçya'nın Lockerbie kasabası yakınlarında meydana gelen patlama sonucu 243 yolcu ve 16 mürettebatın yanı sıra o bölgede yaşayan halktan 11 kişinin hayatını kaybetmesi ile sonuçlanmıştır.

11 Eylül 2001 de Amerika Birleşik Devletlerinde meydana gelen 4 uçak kaçırma eylemi ile yaklaşık 3000 kişinin hayatını kaybetmesi ile sonuçlanan olaylar sektörün karşı karşıya kaldığı yasadışı olaylardan sadece birkaç tanesini oluşturmaktadır.

Yaşanan olaylarda çok sayıda insanın hayatını kaybetmesi ve büyük ekonomik kayıpların yaşanması havacılık sektörünün hedef alınmasında etkili olmaktadır. Bunun yanı sıra havacılığın uluslararası sektör olması nedeniyle yaşanan saldırılardan sonra ülkelerin uluslararası arenada politik sıkıntılar yaşaması ve havayolu işletmelerinin imajlarının zedelenmesi de havacılık sektörüne yönelik saldırıların olmasına neden olmaktadır.

Ayrıca havacılık güvenliğine yönelik saldırılar medyanın ilgisini çekmekte ve hızlı bir şekilde büyük kitlelere ulaşmaktadır. Bu durum toplumda korku ve paniğe yol açmakta, hava taşımacılığına olan talebi ise azaltmaktadır.

- Türkiye'de en son uçak kaçırma olayı 28 Mart 2003 tarihinde Ankara-İstanbul seferini yapan Ergene uçağının kaçırılmasıyla yaşanmıştı.
- Dün Tiran-İstanbul seferini yapan, THY'nin Hatay uçağının kaçırılmasından önce, çeşitli hava yollarına ait iç ve dış hat seferlerini yaparken kaçırılan uçaklar ve kaçırılış tarihleri şöyle:
- 3 Mayıs 1972: Ankara-İstanbul seferini yapan, THY'nin DC-9 Boğaziçi adlı uçağı 4 Türk korsan tarafından Sofya'ya kaçırıldı. Korsanlar, Deniz Gezmiş ve arkadaşlarının serbest bırakılmasını istiyordu. Uçak yolcuları arasında 2. Cumhurbaşkanı İsmet İnönü'nün oğlu Ömer İnönü de bulunuyordu.

- 22 Ekim 1972: İstanbul-Ankara seferini yapan THY'nin Truva uçağı 4 Türk korsan tarafından Sofya'ya kaçırıldı.
- 1 Mayıs 1976: Paris-İstanbul seferini yapan İzmir uçağı Zeki Ejder adlı Türk tarafından Marsilya'ya kaçırılmak istendi.
- 13 Şubat 1977: İstanbul-İzmir seferini yapan Trakya uçağı polis koleji öğrencisi Adnan Mintaş tarafından Belgrad'a kaçırılmak istendi.
- 19 Mart 1977: Diyarbakır-Ankara seferini yapan THY uçağı Beyrut'a kaçırıldı. Uçağı kaçıran iki korsan teslim oldu.